

HØRINGSNOTAT

Forslag til reviderte kriterier for innhold i Referanse katalogen for e-helse

HelseDirektoratet, 27.04.2026

Høring – Reviderte kriterier for innhold i Referansekatalogen for e-helse

Helsedirektoratet sender med dette på høring forslag til reviderte kriterier for innhold i Referansekatalogen for e-helse.

Bakgrunn

Helsedirektoratet har ansvar for å utgi og forvalte [Referansekatalogen for e-helse](#). Referansekatalogen er hjemlet i [forskrift om standarder og nasjonale e-helseløsninger](#), og gir en samlet oversikt over e-helsestandarder og andre kravdokumenter for IT systemer som er obligatoriske eller anbefalte for virksomheter i helse- og omsorgstjenesten.

Referansekatalogen utgjør en viktig del av [Veilednings- og godkjenningsordning for helseteknologi](#), som ble lansert i oktober 2025, og som er en samlet inngangsport med oversikt og lenker til relevante krav og godkjenninger.

Den første versjonen av referansekatalogen ble utgitt i 2015, med utgangspunkt i kriterier for innholdet tilsluttet av NUIT (nå Porteføljerådet). Siden den gang har både teknologi, sektorens behov og den digitale samhandlingen utviklet seg betydelig. Det vil også komme nye krav og føringer i forbindelse med europeisk helsedataforordning (European Health Data Space – EHDS). På bakgrunn av dette har Helsedirektoratet høsten 2025 gjennomført et arbeid for å gjennomgå og oppdatere kriteriene for hvilket innhold som skal inngå i katalogen.

Formålet med arbeidet har vært å vurdere hvilket innhold referansekatalogen bør ha, for å være et relevant og nyttig virkemiddel for å oppnå enhetlig digital samhandling. Arbeidet har vært presentert for og drøftet i en rekke relevante fora og bilaterale møter høsten 2025. Resultatet av denne kartleggingen danner utgangspunktet for forslag til reviderte kriterier og innhold i referansekatalogen, som her sendes på høring.

Avgrensning av høringen

Underveis i arbeidet har det kommet frem en del tema og problemstillinger som er relatert til arbeidet med referansekatalogen. Dette er blant annet spørsmål om roller og ansvar innen standardisering og normering på digitaliseringsområdet, hvilken rolle og hvilke produkter referansekatalogen bør ha i fremtiden gitt fremtidige normeringsbehov, i hvilken grad etterlevelse av kravene skal etterprøves og hensiktsmessige forvaltningsprosesser for normerende produkter. Disse strategiske temaene er ikke tilstrekkelig avklart nå og vil bli en del av et videre arbeid.

Formål og målgrupper for referansekatalogen

Formålet med referansekatalogen er å gjøre det enkelt for virksomhetene i sektoren og leverandørene deres å få oversikt over gjeldende krav og anbefalinger, samt informasjon om endringer.

Oppføring i Referansekatalogen har ikke i seg selv rettslig betydning. Selve innholdet i Referansekatalogen fastsettes i andre prosesser: De obligatoriske kravene gis i regelverksarbeid, anbefalte standarder og krav utarbeides i ulike standardiseringsprosesser. Når disse kravene samles og synliggjøres i Referansekatalogen, får sektoren enklere en helhetlig og kvalitetssikret oversikt over gjeldende føringer.

Målgruppene for referansekatalogen for e-helse er offentlige og private virksomheter i helse- og omsorgstjenesten og leverandører som leverer IT-systemer til helse- og omsorgssektoren.

Virksomhetene skal kunne vise til referansekatalogen i anskaffelsesprosesser, og leverandørene skal kunne bruke referansekatalogen for å få oversikt over hvilke standarder de må implementere.

Dagens innhold i referansekatalogen

Referansekatalogen omfatter standarder utgitt og forvaltet av Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet, Norsk helsenett SF, Norsk helsearkiv, NAV m.fl.

Innholdet i referansekatalogen er delt inn etter tema, og den inneholder per mars 2026 ca. 170 standarder og andre kravdokumenter innen følgende områder:

- Grunnleggende standarder som brukes ved meldingsutveksling, data- og dokumentdeling
- Standarder for elektronisk samhandling i pasientforløp (dialogmeldinger, henvisning, epikrise, rekvisisjon og svar, pleie- og omsorgsmeldinger)
- E-reseptstandarder
- Obligatoriske og anbefalte kodeverk
- Standarder for samhandling med NAV, Helfo og Helsenorge
- Standarder for innrapportering til nasjonale registre (NPR, SYSVAK, MFR, MSIS mv.)
- Referanse til Normen (informasjonssikkerhet) og overordnede arkitekturdokumenter (mål- og referansearkitekturer)
- Standarder knyttet til EPJ, helsedata og avlevering til Norsk helsearkiv
- Anbefalinger om internasjonale e-helsestandarder

Gjeldende kriterier for oppføring i referansekatalogen

Kriterier for inklusjon i referansekatalogen (tilsluttet av NUIT, nå Porteføljerådet, 1.10.2014):

Obligatoriske standarder er standarder som er pliktig å benytte for nærmere bestemte virksomhetstyper i helse- og omsorgssektoren. Hjemmelen er gitt av forskrift om standarder og nasjonale e-hesløløsninger, eller andre forskrifter som f.eks NPR-forskriften.

Følgende skal inngå i referansekatalogen som anbefalt:

- *Standarder som er anbefalt av offentlig myndighet gjennom rundskriv, brev eller på annen måte, skal som en hovedregel tas inn i Referansekatalogen for e-helse.*

- *Standarder utviklet av offentlig myndighet eller på oppdrag fra offentlig myndighet skal tas inn i Referansekatalogen som anbefalt, dersom ikke spesielle forhold skulle tilsa noe annet.*

Andre standarder kan tas inn i Referansekatalogen som anbefalt dersom følgende kriterier er oppfylt:

- *Standarden avhjelper et erkjent behov,*
- *Standarden er etterspurt av målgruppene for standarden,*
- *Standarden ikke er i konflikt med eksisterende obligatoriske eller anbefalte standarder,*
- *Standarden ikke bryter med vedtatte nasjonale strategier, herunder også strategier på arkitekturområdet,*
- *Standarden oppfyller relevante standardiseringsfaglige kriterier,*
- *Kostnadene ved innføring av standarden ikke vurderes som uforholdsmessig store*

Prosesser for endringer av referansekatalogen

Helsedirektoratet har ansvaret for løpende forvaltning av referansekatalogen. Den forvaltes i henhold til et årshjul, i dialog med de enkelte utgiverne av kravdokumentene. Dette innebærer å kvalitetssikre om informasjonen om gjeldende oppføringer er korrekt, vurdere om nytt innhold bør inkluderes og om kravdokumenter bør trekkes tilbake og tas ut av katalogen. Dette kan også innebære å vurdere om eksisterende standarder mv. bør anbefales eller gjøres obligatoriske for nye grupper av virksomheter.

Behov for endringer i referansekatalogen kan komme fra ulike aktører. Dette kan for eksempel være knyttet til innrapportering til nasjonale registre, Norsk helsenett, NAV og leverandører, eller fra interne prosjekter i Helsedirektoratet. Det kan også komme henvendelser om behov for endringer fra enkeltpersoner eller virksomheter.

For hvert forslag om endring gjennomfører Helsedirektoratet en vurdering. Ved behov gjennomføres det en mindre utredning hvor berørte interessenter blir involvert, for eksempel gjennom behandling i nasjonal rådsmodell for digitalisering i helse- og omsorgssektoren. Ved forslag til endringer, kontaktes Helsedirektoratet via postmottak@helsedir.no med emne 'Referansekatalogen for e-helse'.

Obligatoriske standarder

Ved behov for endringer i forskrift om standarder og nasjonale e-helseløsninger, gjennomfører Helsedirektoratet et arbeid for å blant annet vurdere økonomiske og administrative konsekvenser som følge av de foreslåtte endringene. Dette kan være forslag om at anbefalte standarder gjøres obligatoriske, at eksisterende obligatoriske standarder gjøres obligatoriske for nye grupper av virksomheter, ev. at en eller flere obligatoriske standarder tas ut av forskriften, eller større endringer i eksisterende obligatoriske standarder som medfører behov for ny versjon av standarden.

Forslag til endringer i forskriften vil deretter bli oversendt til Helse- og omsorgsdepartementet for vurdering og eventuell forskriftsfesting. Departementet gjennomfører en offentlig høring i forkant av ev. forskriftsendringer.

Endringer av obligatoriske standarder knyttet til andre forskrifter enn [forskrift om standarder og nasjonale e-helseløsninger](#), gjennomføres i henhold til gjeldende prosesser tilknyttet hver enkelt forskrift.

Anbefalte standarder mv.

Forslag til endringer i referansekatalogen når det gjelder anbefalte standarder og andre kravdokumenter vurderes i henhold til de gjeldende kriteriene for innhold i katalogen.

Vurderingene gjøres av sekretariatet for referansekatalogen, i dialog med relevante fagmiljø og utgiver.

Hovedfunn i kartleggingen høsten 2025

I løpet av perioden august til desember 2025 har det kommet en rekke innspill gjennom drøfting i foraene arbeidet har vært presentert, og i bilaterale møter. Innspillene er oppsummert i noen hovedfunn:

- Referansekatalogen er kjent og blir brukt av målgruppene, dvs. både virksomhetene og leverandørene
- Det er behov for å utvide og aktualisere innholdet i katalogen. Det har kommet innspill om å inkludere kommende krav fra EHDS og AI-forordningen, API-standarder, krav til nasjonale samhandlingstjenester og de facto standarder som allerede brukes i sektoren.
- Enkelte av dagens kravdokumenter bør tas ut av katalogen og/eller oppdateres
- Det er behov for å tydeliggjøre hvilke prosesser som gjelder for oppdatering av katalogen, dvs. hvordan nye standarder kommer inn i eller tas ut av katalogen og hva som skal til for å gjøre noe obligatorisk
- Det er behov for bedre funksjonalitet og brukervennlighet for referansekatalogen på helsedirektoratet.no, særlig knyttet til søk, filtrering og tilpasning til ulike målgrupper
- Det etterspørres mer oppfølging av etterlevelse, og tydeligere konsekvenser når kravene i katalogen ikke følges
- Det er ulike syn på hvor detaljerte kravdokumentene som inngår i katalogen bør være, og hvilke krav som bør inngå. For eksempel er dette knyttet til overordnede arkitektur-dokumenter, som per i dag ligger som en del av referansekatalogen.

Forslag til ny beskrivelse og reviderte kriterier for innholdet i referansekatalogen

Gjennom arbeidet med reviderte kriterier for innholdet i referansekatalogen har det blitt identifisert et behov for en tydeligere beskrivelse hva referansekatalogen er, og hva den inneholder.

Den viktigste forskjellen fra tidligere beskrivelse er at det tydeliggjøres at katalogen skal være en autoritativ kilde til informasjon om både gjeldende og kommende krav.

Forslag til ny overordnet beskrivelse av referansekatalogen:

Referansekatalogen for e-helse er den nasjonale oversikten over anbefalte og obligatoriske standarder og andre felles krav og anbefalinger for digital samhandling i helse- og omsorgstjenesten.

Forslag til ny utfyllende beskrivelse av referansekatalogen:

Referansekatalogen gir oversikt over felles krav og anbefalinger (normerende produkter) på e-helseområdet som helsevirksomheter og leverandører skal eller bør følge. Dette inkluderer obligatoriske og anbefalte standarder, standardssystemer, kodeverk, terminologi og klassifikasjonssystemer og andre felles krav og anbefalinger for digital samhandling i helse- og omsorgssektoren.

Katalogen omfatter både gjeldende krav og anbefalinger og informasjon om kommende krav og anbefalinger.

Hver oppføring kan ha status 'Obligatorisk standard', 'Anbefalt standard', 'Til utprøving' eller 'Til informasjon':

- *Obligatorisk standard: Standarder og andre felles krav som er fastsatt i regelverket.*
- *Anbefalt standard: Standarder og andre felles krav anbefalt av offentlig myndighet.*
- *Til utprøving: Nye felles krav og anbefalinger i en tidligfase som anbefales til utprøving for en begrenset periode, målgruppe, bruksområde el.l.*
- *Til informasjon: Informasjon om kommende krav og føringer og lokale utprøvinger som er interessante i et nasjonalt perspektiv.*

Forslag til reviderte kriterier

Kartleggingen høsten 2025 har ikke medført mange konkrete forslag til endringer av kriteriene for innholdet i referansekatalogen. Helsedirektoratet foreslår derfor i hovedsak å videreføre de gjeldende kriteriene, med noen justeringer:

Kriterium:	Kommentarer/ending:
Følgende skal inngå i referansekatalogen som obligatorisk: Standarder og andre felles krav som er pliktig å benytte for nærmere bestemte aktørgrupper i helse- og omsorgssektoren. Plikten kan følge direkte av forskrift, det vil si at kravet fremgår direkte i forskriftsteksten, eller etter beslutning gjort med hjemmel i forskrift.	Justert formulering og tatt inn andre felles krav for å dekke kodeverk, klassifikasjonssystemer, standardssystemer mv. Eksempel på slike forskrifter er forskrift om standarder og nasjonale e-helseløsninger, NPR-forskriften og reseptformidlerforskriften.
Følgende skal inngå i referansekatalogen som anbefalt: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Standarder og andre felles krav som er anbefalt av offentlig myndighet gjennom rundskriv, brev eller på</i>	Tatt inn 'andre felles krav' for å dekke kodeverk,

Kriterium:	Kommentarer/ending:
<p><i>annen måte, skal som en hovedregel tas inn i Referansekatalogen for e-helse.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Standarder og andre felles krav utviklet av offentlig myndighet eller på oppdrag fra offentlig myndighet skal tas inn i Referansekatalogen som anbefalt, dersom ikke spesielle forhold skulle tilsi noe annet.</i> 	<p>klassifikasjonssystemer, standardssystemer mv.</p>
<p>Andre standarder og felles krav kan tas inn i referansekatalogen som anbefalt dersom de:</p> <ul style="list-style-type: none"> • understøtter digital samhandling eller andre deler av nasjonale strategier, • er etterspurt og fyller et nasjonalt behov, • ikke er i konflikt med eksisterende normerende produkter, • oppfyller bestemte krav til kvalitet, prosess mv. <p><i>Krav til kvalitet og prosess innebærer at det må være vurdert og dokumentert hvilke konsekvenser det normerende produktet har for målgruppene.</i></p> <p><i>I tillegg må det beskrives hvordan målgruppene har vært involvert, f.eks. gjennom høring, og hvordan endringer vil kommuniseres for å sikre forutsigbarhet for målgruppene.</i></p>	<p>Tatt inn 'andre felles krav' for å dekke kodeverk, klassifikasjonssystemer, standardssystemer mv.</p> <p>Formuleringen er justert og forenklet.</p>
<p>Nye felles krav og anbefalinger kan tas inn i referansekatalogen med status 'Til utprøving' for en begrenset periode, målgruppe, bruksområde el.l..</p>	<p>Ny kategori.</p>
<p>I tillegg kan informasjon om kommende krav og føringer og lokale utprøvinger som er interessante i et nasjonalt perspektiv tas inn i referansekatalogen med status 'Til informasjon '</p>	<p>Ny kategori.</p> <p>For eksempel informasjon om kommende EHDS-krav, arbeid med rekvisisjonshotell mv.</p>

Spørsmål til høringsinstansene

1. Ny beskrivelse av referansekatalogen

Er den foreslåtte beskrivelsen av referansekatalogen tilstrekkelig klar, og vurderer dere at den dekker sektorens behov for digital samhandling og standardisering fremover?

2. Forslag til reviderte kriterier

Opplever dere at de reviderte kriteriene for hva som skal inngå i referansekatalogen er klare, forståelige og hensiktsmessige?

3. Prosesser for endringer i referansekatalogen

Fremstår prosessene for hvordan referansekatalogen skal oppdateres som tydelige, forutsigbare og hensiktsmessige? Er det elementer som bør beskrives nærmere eller forbedres?

4. Varsling av endringer i referansekatalogen

I dag varsles planlagte og gjennomførte endringer i referansekatalogen på nettsidene og i nyhetsbrev. Er dette tilstrekkelig, eller er det behov for andre måter å varsle om endringer på?

5. Nåværende innhold i katalogen

Har dere merknader til nåværende innhold i referansekatalogen, eller forslag til nytt innhold som bør vurderes inkludert?

6. Nasjonale løsninger og registre

Er det behov for mer forutsigbarhet og informasjon om endringer i krav knyttet til nasjonale løsninger og registre som per i dag ikke inngår i referansekatalogen?

Er det krav og standarder knyttet til nasjonale løsninger og registre som bør inngå i referansekatalogen som ikke inngår i dag, og i hvilken grad tenker dere at API-standarder bør inngå?

7. Øvrige innspill

Dere er også velkomne til å gi innspill som ikke direkte omhandler spørsmålene over.